

DE KRACHT VAN AFRIKA

Tunde Kelani

Tunde Kelani (Lagos 1948) is één van de *grand old men* van de Nigeriaanse cinema. Ver voordat Nollywood hoge ogen gooide was Kelani al met film bezig. In de jaren zeventig werkte hij bij de nationale televisie en studeerde film in Londen. Zijn eerste films maakte hij met een klassieke handmatig aangedreven camera. Maar na een economische crisis was in Nigeria in de jaren tachtig geen geld meer voor film op celluloid. "De videotecnologie en de digitalisering zijn een geschenk van de goden", zegt Kelani. Ineens werd het mogelijk om voor tienduizend dollar een film te maken. "De rollen met films hoefden niet meer na elke draaidag verstuurd te worden naar Engeland om ontwikkeld te worden." Het nadeel is dat Nollywood draait op de thuismarkt. Bioscoopfilms worden zeer zelden gemaakt. Nieuwe films gaan gelijk de videotheek in.

De laagdrempeligheid van de techniek heeft de afgelopen jaren bovendien veel beunhazen gelokt. Mensen die zonder enige scholing en met minimaal budget een film in elkaar flansen, er een kleurig hoesje omheen doen en op de markt dumpen. Nollywood is de laatste jaren enorm gegroeid, maar vooral op basis van kwantiteit. De kwaliteit bleef ernstig achter. Daar komt nu een kentering in. Steeds meer externe financiers, waaronder banken, willen in de filmsector investeren. "Dat betekent dat wij met steeds hogere budgetten kunnen gaan werken", zegt Kelani. "Ook op technisch gebied kunnen wij daarmee binnenkort de kloof met andere landen dichten." Nollywood wordt langzaam maar zeker volwassen.

Tunde Kelani neemt een eigen plaats in in Nollywood (zelf heeft hij een hekel aan de term Nollywood: "Wij zijn een eigen, zelfstandige filmindustrie. We zijn geen kloon van Hollywood"). Zijn films zijn vooral gebaseerd op de culturele tradities van het Yoruba-volk. En hoe die tradities onder vuur liggen. "We leven in een moreel vacuüm. Vooral jongeren gaan gebukt onder een identiteitscrisis, waarbij de oppervlakkige rijkdom van de videoclips aantrekkelijk wordt: jongens in dure auto's, met gouden kettingen en die hun vriendin 'hoer' noemen. Film is een belangrijk instrument om dat morele verval tegen te gaan. Mijn films laten de oude creativiteit zien en laten zien hoe die overeind kan blijven in een moderne samenleving waarbij ook invloeden van buitenaf welkom zijn."

Ook schuwt Kelani politieke boodschappen niet. Zijn tweeluik Saworoide (1999) en Agogo Eewo (2002) spelen in het fictieve land Jogba dat geplaagd wordt door corruptie en machtsmisbruik. "Iedereen begreep dat Jogba stond voor Nigeria. Ook de Censor Board van Nigeria. Om die reden hebben ze deze film geclassificeerd als NTBB: Not To Be Broadcasted. Ze mogen dus niet op televisie uitgezonden worden." Kelani droomt van een nieuwe filmcultuur in Nigeria. "Tuurlijk zijn dvd's een prachtig medium, maar ik herinner me de openlucht bioscopen van vroeger waar mensen of meer naar John Wayne kwamen kijken. Dat gevoel kwam weet terug toen mijn laatste film 'The Narrow Path' laatst werd vertoond in een geïmproviseerde openluchtbioscoop. Het was betoverend. Op een gegeven moment keek ik naar boven en ik zag een enorme volle maan. Die scheen op duizend mensen die genoten van een Nigeriaanse film. Zo mooi kan het zijn."